HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

דהא עליס. פשוטי כלי עץ לא מקבלי טומאה: **ורבי אמר אצטריך.** כלומר אע"ג דליף טומאה דגופיה מטומאה דלאו גופיה לדבר הרשות מולזה הכהן אצטריך ביום הרלות בו: **אבל טומאה דגופיה אימא לא.** דלא ליף טומאה דגופיה מטומאה דלאו גופיה לדבר הרשות מולזה הכהן דהוה אמינא מידום הוא קמ"ל וביום הרלות דהיינו טומאה דגופיה דממתינין לו לדבר מצוה והואיל ואשכחן דממתינין לו לטומאה דגופיה מיהא לדבר מצוה אית ליה נמי כח למילף מולזה הכהן דממתינין לטומאה דגופיה לדבר הרשות נמי אף על גב דמידום הוא: **כולה קרא יתירא.** כלומר כולה תיבה דביום הרלות קרא יתירא: **מראה עיני הכהן.** משמע ביום שיכול לרלות: **לי ולא לאורי.** שאין צריך לאור הנר דהיינו ביום ובההוא שעתא נמי ובא הכהן אלמא דאין רואין אלא ביום: **קמ"ל.** וביום הרלות בו דבו היינו טומאה דגופיה: **מתני' מלקט אדם עצמות אביו ואמו.** ומוליכן למקום אחר לקוברן בקברות אבותם: **מפני ששמחה היא לו.** שקוברן בקברי אבותיו ולא מלטער במועד: **ר' יוסי אומר.** לא יקבר מפני שאבל הוא לו: **לא יערער על מתו.** אם מת לו מת חדש או חדשים קודם המועד. לא יערער מפרש בגמ' כד הדר ספדנא במערבא כלומר שלא ישכור ספדן לחזור על קרובין לומר בכו עמי כל מרי נפש: **לא יספידנו.** שאם מת לו מת בתוך שלשים יום לפני הרגל לא ישכור ספדן להספידו ושלשים יום אחרוייהו קאי וטעמא דשלשים יום מפרש בגמ': **גמ' הרי הוא מתאבל עליהן.** וקשיא לרבי מאיר דאמר מפני ששמחה היא לו: **אפילו צרורין בסדינו.** שאינו מלקטן ואינו רואה אותן הרי זה מתאבל כל זמן שלא נקברו: **מפני ששמחה הרגל עליו.** כלומר הרבה הוא עוסק בשמחת הרגל ואינו מלטער במלקט עצמות אביו ואמו: **יכנס עמיה.** (אפילו) הכי אסור למימר במועד היינו לא יעורר על מתו: **אמר רב (נחמן) מעשה בו'.** כלומר שהיו לו מעות מזומנין לצורך לעלות לרגל ונתנתן אשתו להספדנים ונמנע מלעלות לרגל: לפי

דהא עצים ואבנים לא מטמאו. ואפ"ה מטמאו כאן עליס ואבנים לאו דוקא דהא תנן במסכת נגעים (פי"ב מ"ה) לרבי יהודה אפילו חבילי קש וחבילי תבן וא"כ לריך לומר א] דרבי נמי מודה לר' יהודה וכן משמע מדלא מסיק דרבי סבר לה כר' שמעון דפליג התם: **מאי** וביום יש יום שאתה רואה.

משמע לאביי דר' יהודה דריש וי"ו וכן פ"ק דסנהדרין (דף יד. ושם) גבי שופטין ופ' אלו מליאות (ב"מ דף כז.) גבי ומלאת וקשה איהו גופיה לא דריש וי"ו דוא"ש המר ימיר בפ"ק דתמורה (דף ב:) ובסוף פרק טרף בקלפי (יומא ד' מה.) גבי והאש ושמא דריש ליה לדרשה אחרינא מיהו הכא קשה טפי כיון דר' יהודה דריש וי"ו מאי טעמא לא אמר רבא דהכא נמי דריש וי"ו למה חולק על אביי היה לו להזכירה ושמא רבא קאמר אפילו לא דריש ר' יהודה וי"ו הכא

להאי דרשה יש לאיישבה ג):

נפקא ליה מכנגע נראה לי ולא לאורי. תימה דהא לעיל אמר רבא לר' יהודה מידום הוא ולא גמרינן מיניה ב] ולפירוש שפירש דרבי יהודה לטעמיה דמלריך ופינו בעלים ובאבנים ניחא דלענין פינו דוקא מידום ופי"ל כיון דלאורו (ה) אינו יכול לרלות בלא נר א"כ פוסל מטעם ראיה יש לנו ללמוד היאנו כיון דחזינן דבעלמא נמי אשכחנא קפידא בראיה טפי מעולי רגלים ד) דבעינן שתי עיניים ובעינן נמי שלא יהא יום המעונן ותימה דהכא משמע דרבא ממעט לילה מהאי קרא ובפ' אחד דיני ממונות (סנהדרין ד' לד: ושם) מייתי קרא וביום הרלות בו והיינו כאביי (ב) וי"ל דאורחיה דהש"ס ה) לאתויי דרשות הפשוטים יותר ושמא אי לא כתב כנגע נראה לי הוה מוקמינן וביום הרלות למעוטי לילה וכן בפ"ב דמגילה (דף כ.) ולא מוהלין אלא ביום דריש התם מביום שהמיני ביום ולא בלילה ובפ' ר' אליעזר דמילה (שבת קלב. ושם) דריש מיניה ביום אפילו בשבת ומבן שמונת ימים דרשינן ימים ולא לילות ובפ' ו) החובל (ב"ק דף פז.) מייתי שבח נעוריס לאביה מבנעוריה בית אביה ובריש פ"ק דקדושין (דף ג:) מוקי לה בהפרת נדריס דוקא ושבח נעוריס נפקי מוכי ימכור וגו' וכן בפ' קמא דקדושין (ג: יד.) מייתי ספר כורתה ואין דבר אחר כורתה מספר כריתות ובפרק [המביא גט] (גיטין דף כא:) מפקי לה רבנן מוכתב לה ס וספר כריתות אצטריך לדרשה אחרינא ומיהו תימה היאך נוכל ליישב הסוגיא דפרק אחד דיני ממונות (סנהדרין דף ל:) אליבא דרבא דמייתי לה התם למיגמר דין ביום מנגעים ובשלמא אי מייתי מוביום הרלות בו מצינו לאוקמי בגמר דין אלא כנגע ג] נראה לי היינו תחילת דין (ג) ואביי דאמר אי מהתם הני מילי דטומאה לאו דגופיה ז) וקיימא פירכא דלעיל דמגופיה דאית ליה לאביי משמעות דורשין איכא ביניייהו דמשמע דרבי יהודה לא דריש מופינו הוה דריש ליה נמי שפיר ואצטריך וביום הרלות ע"כ נראה לי דה"פ לעיל משמעות דורשין איכא ביניייהו רבי סבר דביום הרלות אצטריך לדרשה אחרינא דביום ולא בלילה כדפרישית נמי לעיל ורבי יהודה סבר דתרוייהו דרשין ואצטריך לתרי קראי כי היכי דאית ליה לרבי דמופינו ה"א טומאה דלאו גופיה קמ"ל וביום ומביום לא שמעינן אלא לדבר מצוה קמ"ל ופינו ולפי זה לכ"ע ממתינין לדבר הרשות דהא תרוייהו דרשי ופינו כדפרישית ד] ומלאת דאתיא מק"ו טרח וכתב לה קרא דהיינו דבר מצוה וקשה קצת אליבא דרבי יהודה שמה שיש באומרא חידום אין ללמוד הימנו קולא דקאמר משום דחידום הוא דהא עליס ואבנים לא מטמאו אלא דכוותיה אמרינן פרק כל הבשר (חולין ד' קא. ושם) בשר בחלב חידום הוא ופירש רבינו יעקב דאי תרי ליה כולי יומא בחלבא שרי וכי מבשל ליה אסור והחידוש אינו מן האיסור דבהדי הדדי אסור ואי לאודויה והאי לאודויה שרי דהא כלאים נמי כל חדא שרי ובהלטרפות אסירי כדמסיק בפ' אלו עוברין (פסחים דף מד:) א] משמע כשהאיסור חידוש אין ללמוד ממנו קולא מהאי טעמא היה מיישב רבינו יצחק בר אברהם הניא דעדיס זוממין דחידוש הוא: ט) **ורמינהו** המלקט כו'. במס' שמחות (פרק יב ע"ש) והוה מלי לשנויי הא מני ר' יוסי היא דאמר במשנה אבל הוא לו: **ולערב** אינו מתאבל ואמר רב חסדא. בלא דרב חסדא הקשה היטב אלא כך רגילות הש"ס אגב גררא להביא פירוש הברייתא דאפילו צרורין לו בסדינו אינו מתאבל לערב ויש מפרשים דאריש קאי אפילו צרורין בסדינו כמה ימים צריך להתאבל כל זמן שרואה אותן ופי' קמא ניחא טפי אבל לא שייך הכא כל כך לפירוש ראשון דהא מסיפא אינו מתאבל לערב לא מצי להקשות על המשנה כי אם מרישא ולריך לומר דמייתי סיפא אגב גררא והא דרב חסדא לגררא לגררא: דקא

ליקוט עצמות אין אומרים עליהן קינים ונהי, ואין אומרין עליהן ברכת אבלים ולא תנחומי אבלים. ואלו הן ברכת אבלים שאומרים בבית הכנסת, ותנחומי אבלים שאומרים בשורה. תני אבל אומרים עליהן דברים, רבנן דקיסרי אמרי (רבנן) [דברי] קילוסין. ולא יעורר על מתו. איזהו עירעור מזכירו בין המתים. הספד מספידו בפני עצמו. תני אשה לא תעורר על לוויתה במועד, שנאמר העתידים עורר לויתן. קודם לרגל שלשים יום. דאמר רב מעשה באחד שקבץ מעות לרגל בא ספדן ועמד על פתח ביתו, נטלן ונתנן לו ונמנע לעלות לרגל התקינו שלא יעורר כו'.

ט) ל"ל אמר אביי אימא מפני וכו'.

מסורת הש"ם

א) שמות פי"ב, ב) [בהרש"ש וכב"י איתא ואמרי לה כו'], ג) [וע"ע תוספות מנחות נא: ד"ה וי"ו ותוספות סנהדרין יד. ד"ה ור"ש], ד) [כדאיתא ריש מגיבה], ה) [וכ"כ תוספות מגילה כ. ובסנהדרין לד: ד"ה דכתי' וכזבחים קח. ד"ה והתורה], ו) [בגמ' שם לא מייתי שום קרא ערש"ש שם ותוספות], ז) וקיימא פירכא דלעיל דמגופי' ואיצטריך וביום הרלות והא אית ליה לאביי משמעות כו' עד לא דריש ומופינו הוי דריש ליה נמי שפיר ע"כ גרא' לי כל"ל וכ"ה בחילופי גרסאות, ח) [וע"ע תוס' סנהדרין מז. ד"ה אין לן],

תורה אור השלם

1. וְאִם פָּרוֹחַ תִּפְרַח הַצָּרַעַת בָּעוֹר וְכִסְּתָה הַצָּרַעַת אֶת כָּל עוֹר הַנֶּגַע מֵרֹאשׁוֹ וְעַד רַגְלָיו לְכָל מַרְאֵה עֵינֵי הַכֹּהֵן:
ויקרא יג יב

2. וּבָא אֲשֶׁר לוֹ הַבַּיִת וְהִגִּיד לַכֹּהֵן לֵאמֹר כְּנֶגַע נִרְאָה לִי בַּבָּיִת:
ויקרא יד לה

גליון הש"ם

תוס' ד"ה נפקא ליה וכו' וספר כריתות איצטריך לדרשה אחרינא. וע"ע תוס' שבועות דף קח ע"א ד"ה והתורה ובכריתות דף טו ע"א תוס' ד"ה עדות:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] תוס' ד"ה דהא וכו' דרבי נמי מודה לר' יהודה. נ"ב עי' במ"ל פי"ד מהלכות טומאת צרעת הלכה ד ודוק: ב] ד"ה נפקא לי' וכו' ולפי' שפי' דר"י לטעמיה דמלריך ופינו בעלים ובאבנים ניחא. נ"ב עיין במ"ל הנ"ל: ג] בא"ד ר"ל היינו תחלת דין. נ"ב כאן הס"ד ואח"כ ומחמיל הדיבור ואביי וכו'. וכ"כ בס' שמע שלמה פ' מזריע ועי' בקרבן אהרן דף קלא ריש ע"ב: ד] בא"ד ומלאת דאתי' מק"ו טרח וכתב לה קרא. נ"ב כוונת דבריהס כמ"ש לעיל ע"ג דלא היה לריך קרא דביום הרלות וגו' לכתוב משמעותו לדבר מצוה רק הו"ל לפרש לדר' דבר הרשות דגופי' ולק"מ קו' מהרש"א בזה על התוס' ודו"ק כי משמעות קרא דביום משמע לדר' לדבר מצוה וכמ"ש תוס' לעיל ד"ה דבר הרשות כו':

הגהות מהר"י לנדא

א] תוס' ד"ה נפקא לי' וכו' משמע כשהאיסור חידום אין ללמוד ממנו בטולא ביהודה תניא בהשמטות לסי' ל"ז בחלק י"ד:

עין משפט נר מצוה

ע א מיי' פ"ט מהלכות טומאת צרעת הלכה ו סמג עשין רלד:
עא ב מיי' שם הל' ה:
עב ג מיי' פי"א מהל' אבל הלכה ג סמג לאוין עה ועשין דלדנן ב טוש"ע י"ד סי' תג סעיף ד:
עג ד מיי' שם הלכה ו ופ"ו מהלכות י"ט הלכה כד סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקמז סעיף ג וטוש"ע י"ד סי' שמז סעיף א:
עד ה ו מיי' פי"ו מהל' אבל הלכה מ טור ש"ע י"ד סי' תג סעיף א:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה נפקא כו' ועוד י"ל כיון דלאורו לא אינו אלא משום דאינו יכול לרלות בלא נר כו' קפידא בראייה כגון עולי רגליס: (ב) בא"ד וי"ל דאורחיה דהש"ס כו'. נ"ב וכה"ג כתבו התוס' במסכת סוכה בדף כד ובדף ל ע"ש: (ג) בא"ד היינו תחלת דין הס"ד ואח"כ מה"ד ואביי אי מהתם הוה אמינא הני מילי טומאה דלאו דגופי' וקשה דלעיל משמע דלא ס"ל פירכא דמגופיה דאית ליה לאביי כו' דמשמע דר' יהודה דלא דריש מופינו הוה דריש ליה נמי שפיר אלא דאיצטריך לחבילי קש וחבילי עצים לכך דריש וביום הרלות כו' דמופינו ה"א ה"מ טומאה דלאו כו' הימנו קולא דקאמר הכא מידום הוא כו' ממנה אלא דכוותיה דהכי אמרינן פ' כל הבשר כו' ופירש רבינו יעקב דזהו חידושו דאי מהו אינו יכול לרלות בלא נר כו' ל"ב שם בדף קף קאמר בשמס דבשר בחלב חידום הוא ופירש בקונטרס לחידושו דשניהם מין היתר זה לבדו חם לבדו וכשנתערבו נאסרין ובתוס' הקשו עליו דבעס לא יתכן דבפרק אלו עוברין דף מד ובפ' ג' מיעס דף לא קאמר בהדיא דאין זה חידושו דהא אלאים נמי הכי הוה אלא זהו חידושו דאי תרו כו':

רבינו חננאל

דהא עצים ואבנים בכולי עלמא לא מיטמו והכא מיטמו בנגעים, הלכך חדוש הוא ומחדדשא לא גמרינן ופשוטה היא. ועוד אמר ר' מאיר מלקט אדם עצמות אביו ואמו במועד. ט) אוקמא מפני ששמחת הרגל עליו ואינו מתאבל עליהן, אבל בשאר הימים זולתי המועד, המלקט עצמות אביו ואמו מתאבל עליהן כל הימים, ולערב אינו מתאבל עליהן. אמר רב חסדא ואפילו צרורין בסדינו. ירושלמי תני המעביר ארון ממקום למקום אין בו משום ליקוט עצמות, ר' יוסי אומר לעולם אין בהן משום ליקוט אלא אם כן מעבירין אותן באפקריסין ממקום למקום. ר' מנא הורה לר' הלל לקרוע ולהתאבל], כר' אחא דאמר יש ליקוט עצמות בארון של עץ, והורה לו שלא להטמאות, כר' יוסי דאמר אין ליקוט עצמות בארון ואפ' של עץ. תני